

Prof. Ing. Marcela Pokusová, CSc.

Ústav výrobných systémov, environmentálnej techniky a manažmentu kvality
Strojnícka fakulta STU v Bratislave
Námestie slobody 17, 812 31 Bratislava

Oponentský posudok habilitačnej práce

Názov habilitačnej práce: **NUMERICKÉ SIMULÁCIE PRÚDENIA V METALURGICKÝCH PROCESOCH**

Autor habilitačnej práce: **Ing. Peter Demeter, PhD.**

Študijný odbor: **hutníctvo**

Oponentský posudok bol vypracovaný na základe vymenovania za oponenta listom č. 5677/2021 zo dňa 20. 04. 2021 v zmysle §1 ods. 8 Vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 246/2019 Z. z. o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov docent a profesor. Predmetom posúdenia bola habilitačná práca. Pri vypracovaní posudku som vychádzala z predloženej habilitačnej práce a z podkladov plnenia kritérií Technickej univerzity v Košiciach zverejnených na webovom sídle univerzity.

Aktuálnosť študovanej problematiky

Plynulé odlievanie je dnes už štandardná technológia výroby, ktorou sa vyrába viac ako 95% celosvetovej produkcie oceľových polotovarov vrátane Slovenskej republiky. Rýchly vývoj nových typov ocelí a iných zliatin vhodných pre plynulé odlievanie, vysoké nároky na kvalitu produkcie, požiadavky na znižovanie nákladov a zlepšovanie efektívnosti vytvárajú široký priestor pre výskum a vývoj nielen v oblasti optimalizácie konštrukcie rozhodujúcich uzlov, ale aj riadenia samotného zariadenia pre plynulé odlievanie. Vzhľadom na technologickú náročnosť procesu plynulého odlievania a obmedzené možnosti experimentovania v reálnych prevádzkových podmienkach, má prepojenie numerickej simulácie, fyzikálneho modelovania a praxe zásadný význam pre získanie relevantných výsledkov využiteľných v praxi.

Predloženú habilitačnú prácu, ktorá sa venuje problematike numerickej simulácie prúdenia v metalurgických procesoch, preto považujem za vysoko aktuálnu. Práca sa špecificky orientuje na prúdenie tavenín vo vybraných uzloch zariadenia pre plynulé odlievanie (ZPO), medzipanva a kryštalizátor, ktorých funkčná charakteristika významným spôsobom ovplyvňuje výslednú kvalitu kontizliatkov. Habilitačná práca vzhľadom na jej obsahovú náplň dáva určitý ucelený obraz nielen o možnostiach numerickej simulácie v oblasti prúdenia tekutín, ale prináša aj konkrétne prípadové štúdie aplikácie nástrojov numerickej simulácie realizované na fyzikálnych modeloch uzlov zariadení na plynulé liatie nachádzajúcich sa na Ústave metalurgie.

Hodnotenie obsahu práce

Predložená habilitačná práca je napísaná na 122 stranách, pozostáva z 11 kapitol, obsahuje 135 obrázkov, 16 tabuliek a 74 odkazov na literatúru, pričom autorom alebo spoluautorom 6 z nich je predkladateľ habilitačnej práce.

Koncepcne habilitačná práca pozostáva z troch okruhov. Prvé dve kapitoly obsahujú stručný opis zariadenia plynulého odlievania s poukazom na problémy, ktoré sa vyskytujú v procese kontinuálneho liatia a možnosti hľadania ich riešenia s využitím moderných metód numerickej simulácie.

Jadro práce tvoria kapitoly 3. až 8., pričom kapitoly 6. a 7. predstavujú teoretické východiská do problematiky numerickej simulácie prúdenia tekutín. V kapitole 6 autor definuje nevyhnutné základné vlastnosti tekutín, ktoré súvisia s ich pohybom vrátane matematického aparátu opisujúceho ich prúdenie. Metodika postupu pri riešení úloh numerickej simulácie je rozpracovaná v kapitole 7. Habilitant systematicky opisuje logiku procesu realizácie numerickej simulácie v prostredí softwaru ANSYS pozostávajúceho z 3 etáp, pričom detailne analyzuje a názorne vysvetľuje podstatu a cieľ dielčích krokov v jednotlivých etapách. Nevyhnutným predpokladom pre získanie relevantných výsledkov z numerickej simulácie je výber adekvátneho matematického modelu prúdenia v závislosti od riešeného problému, ktoré autor stručne analyzuje, ale bez poukázania na mieru aplikovateľnosti uvádzaných modelov na prúdenie tavenín v metalurgických procesoch.

Najrozsiahlejšou kapitolou práce je ôsma kapitola, ktorá sa venuje prípadovým štúdiám numerickej simulácie realizovaným v laboratóriu „SiMeT“ a je hlavným prínosom práce, pretože dokumentuje opodstatnenosť prepojenia numerickej simulácie a fyzikálneho modelu pre nastavenie, verifikáciu a následnú validáciu numerickej simulácie vybraného uzlu zariadenia plynulého odlievania, medzipanvy a kryštalizátora, ktorých funkčná charakteristika vyplývajúca z ich konfigurácie ovplyvňuje kvalitu materiálu finálneho kontizliatku. Ako nástroj na posúdenie miery zhody charakteru prúdenia medzi numerickej simuláciou a fyzikálnym modelom autor použil C- a F-krivky a metódu zafarbenia stopovacej látky, ktorú sú predmetom kapitoly 5. Osobitnú pozornosť si zaslúži tretia prípadová štúdia vlastného návrhu fyzikálneho vodného modelu zakriveného kryštalizátora s meniteľnou šírkou stien, v ktorej habilitant zužitkoval svoje dlhoročné skúsenosti, a využil možnosti numerickej simulácie pri posudzovaní rôznych variantov riešenia.

V záverečných kapitolách autor sumarizuje možnosti numerickej simulácie prúdenia v oblasti metalurgických procesov, hodnotí výsledky dosiahnuté v prezentovaných prípadových štúdiách a zároveň poukazuje na nevyhnutnosť prítomnosti fyzikálneho modelu, aby bolo možné korigovať slabé miesta simulácie akými sú vlastnosti zvolenej siete a výber vhodného matematického modelu. Oceňujem, že autor v práci zreteľne ukázal na výhody a možnosti živého prepojenia vedy, praxe a pedagogického procesu.

Prínos habilitačnej práce

Habilitačná práca Ing. Petra Demetera, PhD. predstavuje ucelený rozbor teoretických poznatkov z numerickej simulácie prúdenia s ich následnou aplikáciou na analýzu charakteru prúdenia taveniny pri plynulom odlievaní ocelí vo vybraných častiach zariadenia – medzipanva a kryštalizátor. Opísaná metodika postupu pri realizácii numerickej simulácie v prepojení na prípadové štúdie realizované na fyzikálnych modeloch, ktoré sú k dispozícii na pracovisku autora, sú už v súčasnosti pre svoju názornosť intenzívne využívané aj v pedagogickom procese.

Zo spracovania predloženej habilitačnej práce a publikačnej činnosti vyplýva, že Ing. Peter Demeter, PhD. je vedecko-pedagogickou osobnosťou s dobrými didaktickými schopnosťami a vedeckou erudíciou a je medzinárodne uznávaným odborníkom v študijnom odbore hutníctvo.

Formálna úroveň práce

Habilitačná práca svojím obsahom aj rozsahom, a tiež po formálnej a jazykovej stránke spĺňa požiadavky kladené na tento typ kvalifikačnej práce.

Práca má aj isté rezervy, a to:

1. v nejednotnej formálnej úprave odkazov v zozname použitej literatúry,
2. V nekonzistentnom zápise a použitom označovaní veličín (najmä kapitola 6 a 7.5) – vektory sa píše rezom písma bold alebo s označením šípkou (napr. rovnica 2, 10,), premenné – rezom písma italic, špecifický merný objem a kinematická viskozita (rovnica 4 a 6) sú označené rovnakým symbolom, rôzne symboly pre označenie rýchlosti – v , u (rovnice 5, 9 a 11), a pod.
3. v rovnici (2) je veličina m označená ako hmotnosť sily [kg].

Výsledok kontroly originality nebol k dispozícii, preto sa k nemu nemôžem vyjadriť. Vychádzam však z toho, že práca predstavuje vlastné výsledky autora (prípadne výsledky, na získaní ktorých sa priamo podieľal), dovoľm si predpokladať, že podiel zhody bol minimálny.

Otázky na autora habilitačnej práce (námety do diskusie)

1. Ktoré matematické modely uvedené v kapitole 7.5 sú podľa autora najčastejšie aplikované v numerických simuláciách prúdenia v metalurgických procesoch s ohľadom na vízie do budúcnosti uvedené v Závere habilitačnej práce?
2. Boli výsledky numerických simulácií z prípadových štúdií prezentované v predloženej práci využité v reálnej praxi?
3. Aké sú podľa autora perspektívne smery aplikácie numerických simulácií v oblasti kontinuálneho liatia? Kde vidíte v tejto oblasti limity a výzvy pre vedeckú obec? Aké sú ďalšie plánované výskumné aktivity resp. vízie ďalšieho rozvoja laboratória „SiMet“?

Záverečné zhodnotenie

Na základe faktov uvedených v predchádzajúcich častiach posudku si dovoľm konštatovať, že zvolená téma je v súlade s aktuálnymi celosvetovými trendami aplikácie metód numerickej simulácie prúdenia tekutín v oblasti metalurgických procesov a je v súlade s odborom habilitačného konania a inauguračného konania „hutníctvo“.

Predložená habilitačná práca a doterajšie výsledky vedeckej a pedagogickej činnosti preukazujú odborné schopnosti Ing. Petra Demetera, PhD. v oblasti teoretickej, experimentálnej a aplikáцnej, spĺňajú nároky kladené vyhláškou MŠVVaŠ SR č. 246/2019 Z. z. a preto **odporúčam** predloženú habilitačnú prácu prijať k obhajobe a v prípade úspešnej obhajoby pred Vedeckou radou Fakulty materiálov, metalurgie a recyklácie Technickej univerzity v Košiciach zároveň odporúčam, aby bol

Ing. Petrovi Demeterovi, PhD.

udelený vedecko-pedagogický titul **d o c e n t** v študijnom odbore hutníctvo.

V Bratislave, 17. 5. 2021

prof. Ing. Marcela Pokusová, CSc.
oponentka